

01-12-2011: PRESSEMEDDELELSE FRA SFI

VIGTIGT MED STØTTE I OVERGANGEN FRA HJEMLØSHED TIL EGEN BOLIG

Hjemløse kan hjælpes ud af hjemløsheden med den rette indsats. Det er især vigtigt at skabe struktur i hverdagen og hjælpe med at få betalt regninger, skabe kontakt til kommunen og med at komme på plads i en ny bolig. Praktisk hjælp, bostøtte og netværk er med til at forhindre et tilbagefald til hjemløshed.

For mange hjemløse er det vigtigt med den rette hjælp for at komme ud af hjemløsheden og etablere sig i egen bolig. Det viser en ny SFI-rapport, som ud fra interview med 15 tidligere hjemløse belyser, hvad der især er vigtigt for at komme ud af hjemløsheden, og hvilke risici, der er i processen.

Herberget kan hjælpe den hjemløse i gang

De hjemløse har typisk brug for hjælp til at blive skrevet op til en lejebolig eller på den kommunale akutliste. Det kan herbergene hjælpe med, ligesom de kan iværksætte den nødvendige bostøtte i overgangsfasen til egen bolig og skabe en glidende overgang til sikring af trygge rammer.

Bostøtte sikrer fodfæste og mindsker risiko for tilbagefald

Bostøtten er på mange måder afgørende for, at den hjemløse får nyt fodfæste i egen bolig og ikke risikerer at falde tilbage i hjemløsheden. En fast tilknyttet bostøttemedarbejder kan derfor hjælpe med flytning og indretning, fungere som bindeled til kommunen og sørge for, at huslejen og andre regninger bliver betalt. Hjælp til at skabe en struktur i hverdagen med aktiviteter som indkøb og måske kontakt til familie og samvær med børn er vigtig for at undgå ensomhed og måske tilbagefald til stof- og alkoholmisbrug.

Familie, venner og et velfungerende miljø hjælper til

Ved siden af bostøtten er netværk af familie og venner en vigtig hjælp til få struktur på en ny hverdag. Endelig er det også en fordel, hvis de tidligere hjemløse ikke får tildelt en bolig i et miljø, som er præget af stof- og alkoholmisbrug.

Undersøgelsen er bestilt af Social- og integrationsministeriet.

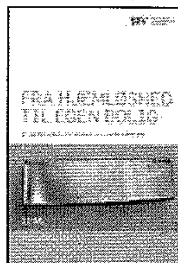
Yderligere oplysninger: Forskningsassistent Dorte Laursen Stigaard, tlf. 3348 0851, email dls@sfi.dk

Udgivelse: Dorte Laursen Stigaard: *Fra hjemløshed til egen bolig. Et interviewstudie blandt tidligere hjemløse*. SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 11:46

Udgivelsesdato: 1. december 2011

Omfang/pris: 68 sider / Rapporten udkommer som netpublikation til fri download.

Læs resumé »

[Læs mere, download rapport »](#)

[Tilbage](#)

**FLERE ÆLDRE I ARBEJDE
OG ARBEJDSLØSHED?**

SFI's årlige

beskæftigelseskonference

afholdes den 1. december og har fokus på, hvordan flere ældre skal blive på arbejdsmarkedet. Læs mere og se programmet her »

RESUMÉ: HJEMLØSHED I DANMARK

Bestil /
download
rapporten »

Denne rapport indeholder resultaterne af den tredje nationale kortlægning af hjemløshed i Danmark. Kortlægningen afdækker omfanget og karakteren af hjemløsheden og er gennemført efter samme metode som ved de tidligere kortlægninger i 2007 og 2009. Således er kortlægningen gennemført i uge 6 i 2011, hvor sociale tilbud og myndigheder på hjemløseområdet har udfyldt et spørgeskema for hver person, de har haft kontakt med eller kendskab til, som befandt sig i en hjemløshedssituation i den pågældende uge.

HJEMLØSHEDENS OMFANG

Der er i alt registreret 5.290 personer, som befandt sig i én af de otte hjemløshedssituationer i uge 6 i 2011. Antallet af hjemløse er således steget med 292 personer siden 2009, hvor der blev opgjort at være 4.998 hjemløse. Denne stigning kan først og fremmest tilskrives det betydeligt større antal hjemløse, der overnatter hos familie og venner. I 2009 overnattede 1.086 personer hos familie og venner i uge 6, mens det i 2011 er 1.433 personer.

I forhold til de enkelte hjemløshedssituationer er der opgjort lidt færre gadesovere i 2011 end i 2009. I 2009 var tallet 506, mens det i 2011 er faldet til 426 personer. Antallet af gadesovere i 2011 er dog ikke helt sammenligneligt med antallet i 2009, da vi i den seneste kortlægning i 2011 har udeladt en lille gruppe af udenlandske hjemløse uden fast eller legalt ophold i landet af opgørelserne. Det skyldes, at tallet for denne gruppe af hjemløse er væsentlig mere usikkert end for de hjemløse, der har fast eller legalt ophold. Når antallet af gadesovere uden fast eller legalt ophold inkluderes, overnattede 465 personer på gaden i kortlægningsugen.

Antallet af hjemløse, der overnatter på herberger, er på 1.874 personer i 2011. 283 personer befinder sig på natvarmestuer og 227 personer i midlertidige udslusningstilbud. 88 personer afventer en løsladelse fra Kriminalforsorgen, og 173 personer afventer en udskrivning fra et hospital eller behandlingstilbud. Desuden er der opgjort 367 personer i kategorien 'andet', hvoraf en del overnatter i kolonihavehuse, campingvogne eller i nødboliger. I denne kategori indgår også en betydelig gruppe af hjemløse, hovedsageligt kvinder, der opholder sig på de københavnske krisecentre.

ALDER PÅ DE HJEMLØSE

Hovedparten af de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation, er yngre eller midaldrende. 19 pct. af de hjemløse er mellem 18 og 24 år. I 2009 var 633 hjemløse mellem 18 og 24 år, mens der i 2011 er 1.002 hjemløse i denne aldersgruppe. Således er næsten hver femte hjemløse mellem 18 og 24 år. Knap halvdelen af de unge hjemløse overnatter hos familie og venner. Samtidig udgør denne aldersgruppe 17 pct. af alle gadesovere.

Det er i aldersgrupperne 30-39 år og 40-49 år, at vi finder den største gruppe af hjemløse. I alt 46 pct. af de hjemløse er mellem 30 og 49 år. Det er også i disse aldersgrupper, at vi finder hovedparten af gadesoverne og de hjemløse, som benytter natvarmestuerne. Det er relativt få personer, der er 60 år eller derover, som befinder sig i en hjemløshedssituation. Denne gruppe udgør 5 pct. af alle hjemløse.

HJEMLØSHEDENS GEOGRAFISKE FORDELING

Halvdelen af landets hjemløse opholder sig i hovedstadsområdet. Opgørelser baseret på hjemkommune viser, at 52 pct. af de hjemløse, svarende til 2.738 personer, befinder sig i København, på Frederiksberg eller i hovedstadens omegnskommuner. Antallet af hjemløse i Københavns Kommune er nogenlunde

uændret siden forrige kortlægning. I 2011 er der registreret 1.507 hjemløse mod 1.494 i 2009. Derimod er der optalt 327 flere hjemløse, der befinder sig i de københavnske omegnskommuner, i forhold til kortlægningen i 2009. Antallet udgør i 2011 1.028 personer mod 701 personer i 2009. Der er ligeledes sket en markant stigning i antallet af hjemløse i Aarhus Kommune. I 2011 blev der registreret 588 hjemløse i Aarhus mod 466 i 2009. Hvad angår de øvrige byområder, opholder 178 hjemløse personer sig i Odense, 231 i Aalborg, 1.053 i de mellemstore provinsbyer og 502 i de mindre provinsbyer.

Det er særligt antallet af hjemløse, der overnatter hos familie, venner og bekendte, der er steget i de store byer siden sidste kortlægning. Det kan formodentligt hænge sammen med, at der i en række af de større kommuner, herunder også en del af de københavnske omegnskommuner, er relativt lange ventelister til en kommunalt anvist bolig grundet en generel boligmangel til grupper med særlige behov.

HJEMLØSE MED ETNISK MINORITETSBAGGRUND

Personer med en etnisk minoritetsbaggrund udgør en betydelig gruppe af de hjemløse. 19 pct. af de hjemløse har angivet at have en anden nationalitet end dansk. 2 pct. kommer fra de andre nordiske lande. 3 pct. kommer fra det øvrige EU (inklusive de østeuropæiske EU-lande), og 2 pct. fra det øvrige Europa. 5 pct. har en mellemøstlig baggrund, og 5 pct. er af afrikansk herkomst. 2 pct. kommer fra øvrige verdensdele. Samlet set har 17 pct. af de hjemløse angivet at have en flygtninge-/indvandrerbaggrund.

Det er særligt i storbyerne, at vi finder en høj andel med flygtninge-/indvandrerbaggrund med 29 pct. i København, 32 pct. på Frederiksberg og 31 pct. i Aarhus.

FAKTORER BAG HJEMLØSHEDEN

Hjemløsheden opstår generelt i et samspil mellem faktorer på forskellige niveauer. Det handler både om strukturelle forhold, eksklusion fra arbejdsmarkedet og boligmarkedet og individnære sårbarhedsfaktorer, fx familierelationer og manglende netværk, fysiske og psykiske sygdomme eller misbrug, der kan udløse begivenheder og forløb, der leder til en hjemløshedssituation.

PSYKISK SYGDOM OG MISBRUGSPROBLEMER

44 pct. af de hjemløse angives at have en psykisk sygdom. Andelen af hjemløse med en psykisk sygdom er således højere i 2011 end i 2009, hvor det for 37 pct. af de hjemløse var oplyst, at de havde en psykisk sygdom. Over halvdelen af gadesoverne, 56 pct., angives at have en psykisk sygdom. Også i gruppen af hjemløse, der overnatter på natvarmestuer eller hos familie og venner, er andelen høj, idet 46 pct. i begge kategorier er oplyst at have en psykisk sygdom. Der er sket en betydelig stigning især blandt de yngre hjemløse med psykisk sygdom. I 2009 angav 161 hjemløse mellem 18 og 24 år at have en psykisk sygdom, mens antallet er steget til 338 personer i 2011. Vi finder også i denne aldersgruppe den største andel af hashmisbrugere. For 58 pct. af de unge mandlige hjemløse mellem 18 og 24 år er det angivet, at de har et hashmisbrug.

29 pct. af de hjemløse er psykisk syge misbrugere. Andelen er klart højest blandt gadesovere og hjemløse på natvarmestuer, hvor henholdsvis 38 pct. og 36 pct. af de hjemløse angives at være psykisk syge med misbrugsproblemer.

Der også mange hjemløse med fysisk sygdom. 25 pct. af de hjemløse angives at have en eller flere fysiske sygdomme. Andelen med fysisk sygdom er størst blandt de hjemløse, der opholder sig på herberger, hvor 31 pct. angives at have en fysisk sygdom. Blandt gadesoverne udgør den tilsvarende andel 19 pct. Andelen er størst

blandt de hjemløse mellem 50 og 59 år med 42 pct. og blandt dem over 60 år med 37 pct.

ØKONOMISKE VANSKLIGHEDER, UDSÆTTELSE OG BOLIGMANGEL

For 31 pct. af de hjemløse angives økonomiske problemer som en væsentlig årsag til, at de befinder sig i en hjemløshedssituation. Andelen er højest blandt de 18-24-årige, hvor økonomiske problemer for 36 pct. af de hjemløse angives som en væsentlig årsag.

For 20 pct. angives udsættelse af boligen at være en væsentlig årsag til hjemløsheden, og andelen er forholdsvis høj i alle aldersgrupper. Andelen er højest i Københavns omegn, hvor 26 pct. angiver udsættelse af boligen som en væsentlig årsag til hjemløsheden, mens den er lavest i Aalborg med 11 pct.

20 pct. angiver mangel på egnet bolig eller lignende botilbud som en væsentlig årsag til hjemløsheden. Andelen er højest blandt de unge hjemløse, hvor dette angives som en væsentlig årsag for 28 pct. af de 18-24-årige. Andelen er højest i Aarhus med 26 pct. og i København med 22 pct.

VARIGHED

I forhold til kortlægningen fra 2009 er der ikke sket nogen markant ændring i hjemløshedens varighed. 24 pct. har været hjemløse i mindre end 3 måneder, mens 33 pct. har været hjemløse i 4-11 måneder. Derimod angiver 19 pct. at have været hjemløse 1-2 år og 24 pct. i mere end 2 år. Der er således både en del, der for ganske nyligt er blevet hjemløse, og en del, der har været hjemløse i længere tid.

SOCIALE INDSATSER

I undersøgelsen er det også opgjort, hvilke sociale indsatser de hjemløse modtager. Af dem, der angives at have en psykisk sygdom, er det 46 pct., der modtager psykiatrisk behandling.

Kun 28 pct. af de hjemløse angives at have en støtte- og kontaktperson, bostøtte eller lignende. Der kan være en del hjemløse, der ikke ønsker en støtte- og kontaktperson eller lignende, men det vurderes stadig, at der her er et betydeligt potentiale for en forbedring af indsatsen.

Det er endvidere kun 25 pct., der angives at være opskrevet til egen bolig gennem den kommunale boliganvisning, og 5 pct., der er opskrevet til en form for støttebolig såsom en § 107-/108-boform. Denne andel er højest blandt de personer, som afventer udskrivning fra hospital eller behandlingssted, hvor 22 pct. er opskrevet til § 107-/108-boformer. Andelen er derimod særlig lav blandt gadesovere og brugere af natvarmestuer.

Andelen af de hjemløse, der enten har en støtte- og kontaktperson, modtager bostøtte og/eller er opskrevet til egen bolig, tyder på, at der stadig er et betydeligt potentiale i at styrke den boligrettede indsats for hjemløsegruppen, ligesom også den individuelle sociale støtte kan styrkes for en betydelig del af de personer, der befinder sig i en hjemløshedssituation.

For 21 pct. af de hjemløse er det angivet, at der foreligger en handleplan ved kommunen. Denne andel er højst blandt personer, der overnatter på hospitaler, herberger og i udslusningstilbud. Andelen er samtidig højere blandt de unge hjemløse end blandt de ældre.

DEFINITION OG METODE

Den hjemløshedsdefinition, der ligger til grund for kortlægningen, tager

udgangspunkt i personens boligsituation og er baseret på den europæiske hjemløshedsklassifikation, ETHOS. Dog er definitionen tilpasset til en dansk kontekst. En person defineres som hjemløs, hvis personen befinder sig i én af disse otte situationer, hvor han/hun:

- Overnatter på gaden, i trappeopgang, i et skur eller lignende
- Overnatter på natvarmestue/værested med nødovernatning
- Overnatter på akut/midlertidigt botilbud som herberger og forsorgshjem
- Opholder sig på hotel, vandrerhjem eller lignende pga. hjemløshed
- Bor midlertidigt og uden kontrakt hos familie eller venner/bekendte
- Bor i midlertidig udslusningsbolig eller lignende uden permanent kontrakt
- Afsoner under Kriminalforsorgen, skal løslades inden for 1 måned og mangler en boligløsning
- Opholder sig på hospital/behandlingstilbud, skal udskrives inden for 1 måned og mangler boligløsning.

Derudover findes kategorierne 'andet' og 'uoplyst', hvor førstnævnte dækker over fx ophold i kolonihavehuse og campingvogne.

Kortlægningen bygger på indberetninger fra 1.189 sociale tilbud og myndigheder. Heraf har 545 enheder indberettet at have kontakt med eller kendskab til personer, der befandt sig i en hjemløshedssituation i kortlægningsugen. For hver person, der befandt sig i en hjemløshedssituation, er indsendt et spørgeskema, det såkaldte personschema, med oplysninger om, dels hvilken hjemløshedssituation personen befinder sig i, dels en række baggrundsoplysninger og informationer om årsager til hjemløsheden.

1.365 sociale tilbud og myndigheder har haft mulighed for at deltage i kortlægningen, men som nævnt har 1.189 enheder deltaget i undersøgelsen. Det giver en svarprocent på 87,1 pct., og den er dermed 4,4 procentpoint højere end ved kortlægningen i 2009.